

ՀԱՅՈՒ ՈՐԲԵՐ

(ԳՈՒԹԻ ՔԵՐԹՈՒԱՄ)

Կ. ՊՈՒԼՍ — 1919

891. 99
7-21

Հայու որք եմ, մայրե՛ր ջան,
Հայու որք եմ, հայրե՛ր ջան,
Հայու սրբան տղի՛ք ձեր,
Ա՛խ, զիք մի գաւթ, զո՛ղ մի սկե՛:

91. 99 13 JAN 2009 01 JAN 2009

24838

9-21

«ՈՐԲԱՍԷՐ»Ի ՏԱՍՆԱԲԱՆԵԱՆ

1. Ամէն Հայ պարտի սիրել որբերը. անոնց տուած զոհերով է որ Ազգը ազատագրուած է այսօր:
2. Ամէն Հայ պարտի աշխատիլ ազատագրութեան գործին այն հազարաւոր որբերը որոնք գեռ կը մնան սորբերութեան մէջ:
3. Ամէն Հայ պարտի այս գործը փութացնելու համար որդեգրել որբ մը, անոր պատասխարման ի հաշիւ ամառ կան մը տալով Ազգ. խնամատարութեան կամ իր Հայրենակցական Միութեան:
4. Բոլոր որբերը պէտք է տեսնուին բարեկիրթ, առողջ եւ վայելչազգեստ:
5. Այսպէս տեսնելու համար պէտք է հրաժարինք մեր աւելորդ հաճոյքներէն, եւ նուիրուինք անոնց ծառայութեանը:
6. Բոլոր որբերը պէտք է ըլլան ուսեալ, երկրւղած: Ահա գին գործ ունինք մաքրազարդելու համար իրենց խաթարուած բարոյականը:
7. Պէտք չէ մոռնանք որբերը որբանոցէն ներս. պարտինք ուրախացնել զանոնք մեր այցելութիւններովը եւ գորովալի վերաբերմունքով:
8. Ամէն որբ փափաք մը ունի, զոր պիտի կրնանք գոհացնել եթէ գուրգուրանքով հետամտինք:
9. Մոլութիւններէ զուլացնելով պարտինք հարկադրել որբերը հանդիսանալու Ազգին ծառայելու տրամադրի առաքելի եւ դիտուն անհատներ:
10. Օրինակը մենք պէտք է տանք տիպար վարմունքով եւ պէտք է քանանք ծառայելու որբերուն՝ սիրելով զանոնք ծնողանուէր խնամքով:

Ի հիշատակ «Որբասիր» խմբակի ԾԻՆԵԱՆ

25512-60

06 DEC 2011

ՀԱՅՈՒ ՈՐԲԵՐ

(ԴՈՒԹԻ ԴԵՐԹՈՒԱԾ)

Ա.

ՊՈՒԷՏԻՆ ԽՕՍԲԸ

Խօսքս ծնե՛ղ է, ո՛վ Հայ մայրեր,
Անու՛շ մայրերն իմ քաջ Յեղին,
Օ՛ն, անվարան ու աներեր՝

Զոհողութեան քալել ուղին:

Ո՛վ Հայ մայրեր, ծնե՛ղ կ'աղերսեմ
Այսօր յուզուած հոգւոյս խորէն,
Ակա՛նջ տրւէք կոչիս վրսեմ,
Ունկնդրեցէք եւ մա՛յրօրէն:

Դու՛ք, որ այսօր ձեր թեւերով
Հատորները ձեր սիրտերուն
Կ'ողջագուրէք սիրագորով
Երջանկութեամբ մը պատարուն,

Դուք քաջ զիտէք թէ՛ մայր մ'ի՛նչ է,
Ի՛նչ է զաւակ մ'հոգեհատոր,
Թէ՛ մին միւսին մէջ կը շնչէ,
Մէկը միւսին է կեանք, անդորր:

Ուստի, ծնե՛ղ է խօսքս, Հայ մայրեր,
Բարի մայրերն իմ քաջ Յեղին,
Օ՛ն, քալեցէք ազգանրէր
Նո՛ր մայրութեան այս նոր ուղին:

***

Խօսքս ծնե՛ղ է, ո՛վ Հայ հայրեր,
Բարի հայրերն իմ քաջ Ազգին
Օ՛ն, հայրաբար սիրտերը ձեր
Բացէք Յեղին տառապանքին:

25512-60

Ո՛վ Հայ հայրենի՛ր, դուք որ ունիք
 Կամք մ'առնական, կեանքի կորով,
 Ընելու տուն մը երջանիկ՝
 Անխոնջ ջանքի ձեր ճիգերով,
 Դուք խոր կը զգաք վայելքը տան,
 Ուր կ'արծարծի օճախին կրակ,
 Ուր զաւակներ ձեզի կու տան
 Երջանկութեան կարօտ մ'անյագ .
 Դուք քաջ գիտէք տունն է դրախտ,
 Հայրն՝ հրեշտակ մը պահապան,
 Տուն հունեցող մարդը դժբախտ,
 Այո՛, հունի եւ ո՛չ մէկ բան:
 Խօսքս ձե՛զ է, ուրեմն, հա՛յրեր,
 Ազնիւ հայրերն իմ Հայ Ազգին,
 Օ՛ն, ջանքերով հայրենանուէր
 Ամօրեցէ՛ք Յեղիս հոգին:

***

Խօսքս ձե՛զ է, ո՛վ Հայ կոյսեր,
 Պարկեշտ կոյսերն իմ քաջ զարմին,
 Օ՛ն, ձեռքերով ձեր բարեսէր
 Պատե՛լ Յեղին վէրքն ու մարմին:
 Հա՛յ աղջիկներ՛ր, կոյսեր շուշան,
 Որ կը ծաղկիք Հայ երդին տակ,
 Ձեզ չի խընց ձեռք մ'անարժան՝
 Տալու հարուածն իր դժբնդակ,
 Դուք քաջ գիտէք խաղաղ, գըւարթ,
 Մաքուր կեանքի յարգը անգին,
 Ձեր կեանքերուն մէջ անաղարտ՝
 Չառնէք համն իսկ Տառապանքին:
 Բայց մի՛ մոռնաք ձեր այն քոյրեր,
 Զորս Բրոնութեան ձեռքեր անգութ
 Ա՛յսպէս անտուն, խեղճ են ըրեր՝
 Վայրագութեամբ մը անօգուտ:
 Ո՛վ Հայ կոյսեր, օ՛ն, փութացէք,
 Բացէք սիրտեր ձեր կուսական

Ձեզ քոյր—եղբայր որբերո՛ւն հէք,
 Որոնք Յաւի Երկրէն կու գան:

***

Խօսքս ձե՛զ է, Հայ պարմաններ,
 Մընացորդներ՛ր Հայ սերունդին,
 Զոր վատաբար ու անտարբեր
 Հնձեց Չարին սուր գերանդին:
 Խօսքս ձե՛զ է, ձե՛զ, որ այսօր
 Դոնէ ազատ օդ կը շնչէք,
 Ընդվրդումի Թափով մը հօօր՝
 Կը ճօճէք ձեր գրուխներ սէզ:
 Մն, գործնցէ՛ք, ժա՛մ է գործի,
 Դարմանելու վէրքերն Ազգին,
 Թող ձեր սիրտին խորն արծարծի
 Հոգի՛ մը կեանք, եռա՛նդ մ'ուժգին:
 Թափառական ու վիրաւոր
 Ցեղս է ձեզմէ՛ կ'ուզէ դարման,
 Թէեւ ընկճուած, բայց փառաւո՛ր,
 Հաւատարիմ մի՛շտ իր կոչման:
 Սփոփեցէ՛ք, որբուկն, այրին,
 Ձեր սիրտին մէջ եղբայրական,
 Հերի՛ք անոնց սիրտերն այրին,
 Հերի՛ք որչափ տառապեցան:

***

Խօսքս ձե՛զ է, վերապրողներ,
 Դուք, որ Հայու սիրտ կը կրէք,
 Դուք՝ Եղեռնին դժոխսմբեր՝
 Դատապարտուած չէիք երէկ:
 Դո՛ւք, որ լոյսի ելաք այսօր,
 Ա՛խ, մի՛ մոռնաք ցաւը Ազգին,
 Այն Արիւնի Ծովը բոսոր,
 Որ մըռնչեց խո՛ւլ, զայրագին:
 Օ՛ն, փութացէ՛ք ամօրելու
 Հերոս Յեղին բիւր բիւր ցաւեր,

Մեռնի՛մ Յեղիս կամբին հուժկու ,
Իր Տառապանքն ալ չի՞ բաւեր :
Վերապրողներ , օ՛ն , փրկեցէ՛ք
Հէք որբուկներն Հայաստանի ,
Աւանդները այդ թանկարժէք ,
Վիշտի վէպերն այն կենդանի :

Ախ , լըսեցէ՛ք , ինչե՛ր կ'ըսեն ,
Բիւր բերաններն այդ մանկական ,
Ձեր ոսկորէն եւ ձեր միսէն ,
Այդ անմեղներն անտիրական :

Բ.

ՈՐԲԵՐՈՒՆ ԽՕՍԲԸ

Անուշի՛կ մայրեր , Հայ որբեր ենք մենք ,
Ձեր գըթոտ սիրտին ահա կը դիմենք ,
Ձեր զաւակներո՛ւն սիրոյն ըլլայ թո՛ղ՝
Ախ , լըսեցէ՛ք մեր ծայներ պաղատող :
Ես մեր ցանկալի Կարնոյ եմ զաւակ ,
Ու զայն տեսնել իմ ուխտըս է աւագ ,
Ձեմ գիտեր ո՛վ էր զիս այստեղ բերաւ ,
Փոքր եմ , կը յիշեմ զայն շա՛տ դժուարաւ :
Երգընկացի ես , կ'ըսէին ինծի՝
Երբ ո՛ւրկէ ըլլալս գիտնալ ուզեցի .
Ախ , շատ կարօտցայ իմ բարի մայրիկ ,
Ձեմ գիտեր ո՛ւր է իմ մեծ աղբարիկ :
Բաղէշցի մըն եմ ես անտուն , անտէր ,
Իմիններս ո՛ւր են՝ երբեք չեմ գիտեր .
Այս աշխարհի մէջ մընացի անոք ,
Իգո՛ւր բախտիս դէմ կը բառնամ բողոք :
Սասնոյ սարերուն կողերն էր մեր տուն ,
Ուր պայծառ արեւ կը ժպտէր առտուն ,
Եւ արծիւները մեր գլխուն վերեւ
Կուտային մեզի իրենց հուսկ բարեւ :
Չաւա՛կ եմ Մըշոյ , վա՛յր խնդր ակատար ,
Այնտեղ ապրած ենք մենք միշտ , դարէ՛ դար ,

Բայց ոչինչ մընաց մեր այն հին Մուշէն ,
Բարուքանդ եղան մեր բոյները շէն :

Վասպուրականի որդի՛ եմ , Հայե՛ր ,
Հիմա մէկը հոս երբ ինծի նայէ՛ր՝
Պիտի կարենա՛ր հասկընալ միթէ ,
Որ ես մընացորդ մ'եմ մեծ սերունդէ :

Ախ , դըրախտի պէս մեր աղուոր Ոստան
Եղաւ ընդարծակ մէկ մեռելաստան .
Շատ մեծ կըռիւներ ու ջարդեր եղան ,
Սոսկ ես մընացի խեղճ թափառական :

Տիգրանակերտէն մընացինք շա՛տ քիչ ,
Շատոնց չեմ լըսած խօսք մը ամոքիչ .
Տարիներ անցան լուր չունիմ երկրէն ,
Զոր կործանեցին ձեռքեր անօրէն :

Անուշի՛կ մայրեր , մենք Հայու որբեր ,
Այսպէս հաւաքուած տեղերէ տարբեր՝
Ձեր զաւակներուն արեւո՛ւն համար
Անտէր որբերուս կ'ուզէ՛ք ըլլալ մայր :

*
*

Ո՛վ բարի հայրեր , Հայո՛ւ որբեր մենք ,
Ըսէ՛ք , ձեզմէ՛ զատ , ա՛խ , որո՛ւ դիմենք .
Ձեր շէն տունները շէ՛ն մընան յաւէտ ,
Ամոքեցէ՛ք մեր ցաւերն ու աղէտ :

Խարբերդէն կուգամ ես որբ մը անտէր ,
Ախ , մենք շատ տեսանք սոսկալի ջարդեր .
Աւերակ դարծաւ մեր երկիրն համակ ,
Ձեմ գիտեր թէ՛ Հայ մընա՞ց հոն հիմակ :
Մեխտինէն է իմ շէն հայրենիք ,
Որ պարտէզ մըն էր ծաղկած , գեղեցիկ ,
Ջրրարբի , դալար , պտղառատ քաղաք ,
Մեր տուններ , կ'ըսեն , եղան աւերակ :
Ես Սեբաստիոյ ծընունդ հարազատ ,
Կեանք մը կ'ապրէինք հանգիստ ու ազատ ,
Ի՛նչ երջանիկ էր երկիրն հայրենի ,
Երբ զայն չէր քանդած կիրքը վայրենի :

Զիս Ամասիայէն այստեղ են բերեր,
 Ու կը նեղէին յանախ, շատ օրեր.
 Ժպտուն դէմքի մը կարօտը կը զգամ,
 Զիս խըրող մարդիկն էին անզգամ:
 Գարահիսարցի բաջ մ'էր իմ հայրիկ,
 Շատ ջանաց որ մեզ չի հասնի չարիք,
 Բայց կըռիւի մէջ քաջի պէս ինկաւ,
 Պաշարումն երբոր կը հասնէր տակաւ:
 Եւդոկիոյ մէջը մենք տուն ունէինք,
 Մեր երջանիկ տունն է մեզի երկինք.
 Ինչ առատութիւն, բարիք մեր տան մէջ,
 Մեր թաղը չունէր երբեք տուն մը խեղճ:
 Մարգըւան քաղաքն իմ ծըննդավայր,
 Ուր դպրոց, ուսմանք ու ամէն բան կար.
 Իմ դպրոցական քոյրերս խըլեցին,
 Ես կորուստն անոնց կ'ողբամ առանձին:
 Տիվրիկ, Տարէնտէ, հայաշատ վայրեր,
 Մեր հայրենիքն են, հիմա չենք գիտեր՝
 Մարդ մընա՞ց այնտեղ՝ մեզ աքսորեցին՝
 Առանց նայելու մեր ողբուլացին:
 Ախ, բարի հայրեր, Աստուծո՞յ սիրոյն,
 Խըմածնիս՝ արցունք, կերածնիս է թոյն,
 Գութ ունեցէք մեզ, դու՛ք մեզ հայր եղէք,
 Լըսեցէք կոյը մեր սրտակեղէք:

* *

Կը պաղատինք ձեզ, պարկեշտ Հայ կոյսեր,
 Գրթացէք մեզ, ախ, քոյրերն ենք մենք ձեր,
 Մենք ալ ձեզի պէս Հայու զաւակ ենք,
 Ձեր քրոջական սիրտին կը դիմենք:
 Ատանացի մ'եմ, Կիլիկիոյ որդի,
 Դեռ չէինք մոռցած սարսափը ջարդի,
 Նորէն կատղեցան գազանի կերբեր,
 Մեր սիրտերուն մէջ բացին խոր վէրքեր:
 Տարսոնցի եմ ես, քաղա՛ք պատմական,
 Հայուն երբեմնի փառքին լուռ վրկան:

Դրբըրեցին մեր բոյներն ու օճախ,
 Եւ անտիրական մընացինք, աւա՛ղ:
 Շատ սիրուն էր մեր քաղաքը Մերսին,
 Միջերկրականի ժպտէր երեսին,
 Շատ հանգիստ էինք ու բարեկեցիկ,
 Մեր շուրջն ամէն ինչ էր շա՛տ գեղեցիկ:
 Պահէ՛, Օսմանիյէ էինք մենք զաղթած,
 Մեր աշխատութեամբ կ'ուտէինք մեր հաց.
 Մեր ձեռքէն առին մեր արտերն ու ցանք,
 Այն օրէն ի վեր շա՛տ տառապեցանք:
 Սըսեցի եմ ես, հո՛ն մեր մայրավանք,
 Բայց չեմ գիտեր, ախ, այսպէս ի՛նչ եղանք.
 Շատ լեռ, ծոր անցանք յոգնած ու տըխուր,
 Ա՛լ հայրենիքէս չառի ոչ մէկ լուր:
 Ես Հանընցի եմ, սարերու որդի,
 Յանախ կուռած ենք քաջութեամբ սիրտի,
 Բայց այս անգամ մեր տուներ քանդեցին,
 Լացին լեռներն իսկ մեր ողբուլացին:
 Զէյթունցի եմ ես, ծընո՛ւնդ քաջբու,
 Մեզ տարագրեցին երկիրներ հեռու.
 Մեր շէն Զէյթունէն լո՛կ ես մընացի.
 Խաբեցիր մեզ, ո՛վ վայրագ դըրացի:
 Մարաշէն եմ ես, քաղաք հայաշատ,
 Ուր ունէինք միշտ կեանք մը բազմաշխատ.
 Անապատներու մէջ մեռանք, կորանք,
 Անհատնում եղան մեր վիշտ, տառապանք:
 Այնթապցի եմ ես, ո՛վ բարի քոյրեր,
 Ես՝ Եդեսիացի, որ եղաւ աւեր.
 Հա՛յ կոյսեր բարի, ախ, ձեզ կը դիմենք
 Անտուն ու անտէր Հայո՛ւ որբեր մենք:

* *

Արեւնի՛դ սիրենք, ով Հայ պարմաններ,
 Ձեզի կը պարգենք խեղճ վիճակը մեր,
 Ձեր սիրտերն ազնիւ հարկաւ ունին գութ,
 Սըրբելու արցունքն աչքերէն մեր մութ:

Ես Կեսարիոյ քաղաքէն եկայ,
Մեր տառապանքին Արգէոս վրկայ,
Ախ, ինչե՛ր չըրին մեզ ձեռքեր վայրագ,
Ինչպէս թափեցին մեր գլխուն կըրակ:
Էվէրէկցի եմ, լըսէ՛, Հայ եղբայր,
Ինչպէս հանեցին մեզ վայրենաբար,
Ինչ նախատինքներ, հալածանք ըրին,
Ինչ վրտանգներէ անցանք դրժուարին:
Գաղատացի մ'եմ, հողը մեր քաղքին
Թաղեց ծոցն Հայու հանճարներ անգին,
Սեւ Եղեռնը հոն շատ տաղանդ կերաւ,
Երախտով իր արիւնածարաւ:

Ծննդավայրիս անունն է Եոզղատ,
Հոնկէ հանեցին մեզ ալ մարդիկ վատ,
Ծընողք, քոյր, եղբայր չեմ գիտեր ո՛ւր են,
Յոյս չունիմ զանոնք տեսնելու նորէն:
Տըրապիզոնի քաղաքէն հարուստ,
Ուր մենք ունեցանք շատ ու շատ կորուստ,
Եւ ուր հազարներ եղան ծովամոյն,
Ես մընացի լոկ, որբո՛ւկ մը տըմոյն:

Գոնեայի մէջ ես տեսայ շատ բաներ,
Չանոնք պատմելու օրեր չեն բաւեր,
Հազարներ եկան անցան մեր քաղքէն,
Մեզ ալ հալածեց Չարին ոխն ու քէն:
Մեր Գարամանն ալ չեղաւ բախտաւոր,
Մե՛ր ալ փրճացան կտրիճներն աղուոր,
Հո՛ն ալ մեզի պէս կան որբեր անտէր,
Որ լըբուած, անոք կը տառապին դեռ:
Էրէյլիցի եմ. մեզ եկան շատեր,
Ուր խըրկըւեցին իսկ չէին գիտեր.
Մեր դաշտերուն մէջ, կ'ըսեն, շատ Հայեր,
Անօթի, ծարաւ մահուան եղան կեր:
Դուք, Հա՛յ պարմաններ, կըտրիճներ արի,
Դուք մեր համարիւն եղբայրներ բարի,

Այսօր ձեր աչնիւ սիրտին կը դիմենք,
Հէք, անտիրական Հայո՛ւ որբեր մենք:

*
*
*

Ո՛վ Մեծ Եղեռնէն վերապրող Հայեր,
Դիտէք ձեզ Աստուած ինչո՛ւ է պահեր.
Գութ ունեցէ՛ք մեզ, մենք ձե՛ր որբերն ենք,
Մե՛նք, Հայո՛ւ որբերս, ըսէ՛ք, Ի՞նչ ընենք:
Շէն Պըրուսայէն, իմ հայրենիքէս,
Ինչ տանջանքներով ուրե՛ր տարին մեզ.
Ռըչափ քաղեցինք, ա՛խ, Ռըչափ երկար,
Մինչեւ որ ինկանք յոգնած ու տըկար:

Պանտըրմացի եմ, ծընողքէս հեռու
Ենթարկըւեցայ շատ տանջանքներու.
Ախ, շատոնց անոնք մէջտեղը չի կան,
Ու ես մընացի խեղճ, անօգնական:
Մենք ալ ծոգեցինք մեր քաղաքն Իզմիթ՝
Վերադառնալու յոյսով միամիտ.
Բայց գացողներէն, ա՛խ, քիչեր դարձան,
Փրճացան հոս հոն խեղճուկ, ցիրուցան:

Ատաբազարէն մեզ շուտ հանեցին,
Ականջ չի դըրած մեր ողբուլացին.
Ռըչափ անցուցինք օրեր անօթի,
Երկիր մը գացինք շատ օտարոտի:
Մեր Պարտիզակէն երբ մենք հեռացանք՝
Ռըչափ քաղեցինք վիշտ ու տառապանք.
Ինչ անապատներ, ինչ երկիրներ չոր,
Անցանք ոտքերով մերկ, հըրատոջոր:

Ախ, մեր Արմաշին մեռնի՛մ ես սուրբին,
Ան պիտի ըլլայ տէրը իր որբին.
Արդեօք իմ ծնողք ո՞ր տեղ մընացին,
Եւ թողուցին զիս ալսպէս առանձին:
Ռոտոսթօցի եմ, չարքաշ հայորդի,
Նախանձորդները մեր չար, վատոգի

Խըլեցին մեր տունն, պարտէզն ու այգին,
 Շատ տառապեցանք մենք տաժանագին:
 Էտիրնէէն մեզ հեռուներ տարին,
 Ինչ նեղութիւններ տեսանք դժուարին,
 Ու կորսընցուցինք նամբուն մէջ իրար,
 Լոկ զիս հոս բերաւ ձեռք մը փրկարար,
 Ո՛վ Հայ եղբայրներ, որբերս մի՛ մոռնաք,
 Թող Տէրն յիշէ ձեզ ամէն ժամանակ.
 Հայու որբերուս հասէ՛ք օգնութեան,
 Աստուած ալ պահէ՛ ձեզ միշտ, յաւիտեան:

Գ.

ՀԱՅԵՐՈՒՍ ԽՕՍՔԸ

Հայո՛ւ որբեր, դժբախտ որբեր,
 Դուք աւանդ էք մեզ պատուական,
 Կը սիրենք ձեզ զաւկի նշման,
 Ձեր վիճակին չենք անտարբեր:
 Դիտենք, քանի՛ Հայ տուններու
 Բեկորներն էք դուք տառապած,
 Ահա ձեզի մեր սիրտն է բաց,
 Պէտք չեն կոչեր աղերսարկու:
 Ձեր ծընողքներ արեամբն իրենց,
 Սո՛ւրբ պատիւով քոյրերը ձեր,
 Կարիճ կեանքով ձեր եղբայրներ
 Ազգին բերին այս Օրը Մեծ:
 Յաւէտ հանգչի՛ն անոնց անթաղ
 Աճիւնները նըւիրական,
 Անոնց, որոնք այլեւս չի կան
 Վայելելու Օրն այս, աւա՛ղ...:
 Սերունդներուն այն նահատակ
 Դուք որդիներ, ձեզի համար,
 Պարտքեր ունինք մենք անհամար՝
 Որոնց բոլորս ալ են գիտակ:

Պիտի սիրենք ձեզ մայրօրէն,
 Ձեզ հօր մը դուժ պիտի ցոյց տանք,
 Քըրոջ գորով, աղապատանք,
 Ու պաշտպանում մ'եղբայրօրէն:
 Հայո՛ւ որբեր, անմե՛ղ որբեր,
 Պիտի չըլլաք ապերջանիկ,
 Ազգը ձեզ իբր ծընողք ունիք,
 Զոհերդ Ոճրին դըժոխմբեր:
 Պիտի ձեզ տանք ուսում, արհեստ,
 Եւ կըրթութիւն մը հայկական,
 Պիտի չխենք ձեր ապագան,
 Որ ըլլաք դուք Հայեր պարկեշտ:
 Ոճրադործներն այդ մարդասպան,
 Սերունդն անոնց խաւարասէր
 Պիտի մուրան դուռներէն ձեր,
 Այո՛, ձերն է լոյս ապագան:
 Դուք Հայ ազգին վերջին յոյսեր,
 Ձեզմով միայն Մայր-Հայրենիք
 Պիտի հրճուի գերերջանիկ,
 Դուք էք ազգին Հաւատքն, Յոյս, Սէր:
 Կը հաւատանք թէ դուք էք Նոր
 Իսրայէլին ընտրեալ սերունդ,
 Դու՛ք, Հայութեան վերածընունդ,
 Դուք վարդալոյս Այլը անոր:
 Կը յուսանք թէ սուրբ արիւնով
 Մըկրտըւած ձեր մանկութիւն՝
 Զի հասած դեռ հասակն արբուն՝
 Հայրենի ծոցն է ապահով:
 Կը սիրենք ձեզ սիրով մ'անուշ,
 Որ Յեղին սէրն է գերազանց,
 Յեղին սիրտին անըստառ գանձ,
 Զոր չի հատցուց և ոչ մէկ ոյժ:
 Դե՛հ, աճեցէք, զարգացէք շուտ,
 Ազգին զաւակ, Հայո՛ւ որբեր,

Կ'անցնի ձմեռն այս բըքաբեր ,
Վիշտի օրերն՝ այս ժանտաժուտ :

Աշխատասէր ձեր պապերուն
Արեամբ , քիրտով օծո՛ւն դաշտեր
Նորէն պիտի ձերն ըլլան , ձե՛ր ,
Շատ հեռու չէ Հայուն Գարուն :

Նորէն պիտի շինէք ձեր բոյն ,
Հայրենիքին սիրտին վըրայ ,
Որ ձեր սիրով յաւէտ կ'եռայ ,
Ու կարօտովն է ձեր ջեռուն :

Տեսանողի հողւոյս խորէն
Կը դիտեմ ձեր լոյս ապագան ,
Որ կը դիւթէ սիրտըս ա՛յնքան
Եռանդազի՛ն , մոլեղնօրէն :

Օն , երգեցէ՛ք , Հայո՛ւ որբեր ,
Աւերներուն վրա՛յ հայրենի ,
Վաղուան երգը յաղթականի ,
Երգն այդ ցնծուն , աւետաբեր :

Պիտի սիրենք ձեզ մայրօրէն ,
Պիտի հոգանք ձեզ հօր գութով ,
Եւ գուրգուրոտ քըրոջ սիրտով ,
Պիտի գըրկենք եղբայրօրէն :

Պիտի ապրի՛նք , պիտի ապրի՛ք ,
Անէ՛ծք , ձեր բոյն քանդողներուն ,
Անոնք պիտի հունենան բոյն ,
Հայուն կամքն է բերդ մ'անառիկ :

Մենք փունիկ ազգն ենք պատմական ,
Կը վերածնինք մեր ածիւնէն ,
Հանուր ազգերն ալ թո՛ղ տեսնեն
Հայն արիւնած , բայց յաղթական :

Օն , յոյս առէք , ո՛վ Նոր Սերունդ ,
Հայրենիքին սիրտին վըրայ ,
Նորէն կեանքը պիտի թրթռայ ,
Մահէն ետք Նոր Վերածնունդ :

Կ'երդնո՛ւնք այսօր , Հայո՛ւ
Կ'երդնո՛ւնք յանուն հերոս
Որ թափեցին իրենց արիւն
Օրուան համար այս լուսաբեկ
Կ'երդնունք յանուն բիւր զոհերուն
Որդեգրել ձեզ սիրտով բոլոր ,
Առաջնորդել ձեզ անմուր ,
Կ'երդնո՛ւնք սիրով ձեր տողորուն :
Մեր այս երգման վըրա՛յ Աստուած ,
Որ շատ դարեր պահպանեց մեզ ,
Հայո՛ւ որբեր , աւետիս ձեզ ,
Ձեր Յեզն հերոս , ո՛չ , չէ մեռած . . . :

Գ Ե Բ Զ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0313687

24838

ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ ԵՐԿԵՐԸ

- Յի (Կրօնական Բանաստեղծութիւններ) 1903-4, Գի՛ն
 14 էջ. Կ. Պօլիս, Տպ. Յ. Մատթէոսեան: 15 դր.
- Օ. ՉԱՆ ՆԵՐՇՆՁՈՒՄՆԵՐ (Տօնական Գերթուածներ)
 1906-7, 64 էջ. Կ. Պօլիս, Տպ. Օսմ. Գործ. Ընկ. 1910 15 »
- ՇԱԿԱՆ Նոր Ընթերցարան Բ. (Պատկերազարդ)
 190 էջ. Կ. Պօլիս, Տպ. Յ. Մատթէոսեան, 1914 25 »
- ՅՈՒՇԱՐՁԱՆ Վեր. Հըրպըրթ Մ. Ալէնի,
 95 էջ. Կ. Պօլիս, Տպ. Յ. Մատթէոսեան, 1919 25 »

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

- ՈՍԿԵԳԵՏԻ ԹԱԳԱՆՈՐԸ համ սեի ԵՂԱՅՐՆԵՐԸ, Հեղ. Ճոն
 Րբաբին, 68 էջ. Կ. Պօլիս, Տպ. Կ. և Մ. Յ. Քէշիշեան, 1913 5 »
- ԿԱՂ ԻՇԽԱՆԿԻ և Իր Թոշոյ ԼՕԴԻԿԻ, Հեղ. Միսիս Միւլբէ
 Քրէյք, 147 էջ. Կ. Պօլիս, Տպ. Կ. և Մ. Յ. Քէշիշեան 1913 10 »
- ԱԻՆՏԱՐԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ, 74 էջ. Կ. Պօլիս,
 Տպ. Կ. և Մ. Յ. Քէշիշեան, 1914 5 »
- ՍԲ. ԳԵՐԲԸ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԽՕՍՔՆ Է, Հեղ. Վեր. Թահտար
 Թ. Հալիլ, 30 էջ. Կ. Պօլիս Տպ. Յ. Մատթէոսեան 1912
- ԵՐԻՏԱՆԱՐԿԱՅ ՔՐԻՍՏՈՂԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ Ինչ է և
 Ինչ է, 16 էջ. Կ. Պօլիս Տպ. Քէշիշեան 1913

ՀԱՅԱՏԱՌ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

- ՄԱՅԻՑԱԹ ԳԱԹՐԷԼԷՐԻ, 88 էջ. Կ. Պօլիս Տպ. Օսմ. Գործ.
 Ընկերութեան, 1910 15 »